

MUKADDİME

Cilt: 9 · Sayı: 1 · Yıl: 2018
ISSN: 1309-6087

MUKADDİME

ISSN: 1309-6087
Cilt 9, Sayı 1, Bahar 2018
Volume 9, No 1, Spring 2018

Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Adına Sahibi
Owner on Behalf of Mardin Artuklu University, the Institute of Social Sciences
Prof.Dr. Ahmet AĞIRAKÇA

Baş Editör | Editor in Chief
Doç. Dr. Ömer BOZKURT

Editörler | Editors
Dr. Öğr. Üyesi Hadra Kübra ERKINAY, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim YÜCEDAÇ

Editör Kurulu | Editorial Board

Prof.Dr. Aynur ÖZFIRAT (Mardin Artuklu Üni.)	Dr. Öğr. Üyesi Hacer ŞAHİNALP (Mardin Artuklu Üni.)
Prof. Dr. Julian RENTZSCH (Johannes Gutenberg Uni. Mainz)	Dr. Öğr. Üyesi Halis SAKIZ (Mardin Artuklu Üni.)
Doç.Dr. Beyhan KANTER (Mardin Artuklu Üni.)	Dr. Öğr. Üyesi Hayrullah ACAR (Mardin Artuklu Üni.)
Doç.Dr. Hakan SAMUR (Mardin Artuklu Üni.)	Dr. Öğr. Üyesi. M.Fatih KILIÇ (Mardin Artuklu Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAYAOĞLU (Mardin Artuklu Üni.)	Dr. Öğr. Üyesi R. Işık SARIALIOĞLU (Mardin Artuklu Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Caner YELBAŞI (Mardin Artuklu Üni.)	Dr. Öğr. Üyesi Semra GÜRBÜZ (Mardin Artuklu Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Faysal ÖZDAŞ (Mardin Artuklu Üni.)	Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ŞANLI (Mardin Artuklu Üni.)
	Dr. Öğr. Üyesi Zekai ERDAL (Mardin Artuklu Üni.)

Redaksiyon | Redaction

Türkçe: Arş. Gör. Burçin ÖZDEMİR
İngilizce: Arş. Gör. Yunus MAVİŞ

İletişim | Correspondence

Mardin Artuklu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sağlık Yüksekokulu Binası 5. Kat Diyarbakır Yolu 5. km Mardin Tel: + 90 482 213 4002
Web: <http://mukaddime.artuklu.edu.tr>, E-posta: mukaddime@artuklu.edu.tr,
mukaddimedergisi@gmail.com

Baskı Yeri ve Tarihi | Publication Place and Date

Dizgi ve Tasarım: Abdullah Özgür ORAL
Mardin Sesi Gazetecilik Matbaacılık Ltd. Şti. • Haziran 2018
13 Mart Mh. Özel İdare Müd. Ark. Sürücü Ap. No:3/B-Mardin Tel: + 90 482 213 1656
www.mardinsesi.com.tr

Mukaddime, Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından altı ayda bir bahar (Mayıs) ve güz (Kasım) dönemlerinde yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergideki yazılar izin alınmadan kısmen ya da tamamen başka bir yerde yayınlanamaz. Mukaddime; ULAKBİM TR Dizin, DOAJ, ASOS Sosyal Bilimler İndeksi, İSAM, İdealOnline, SOBIAD vb. veri tabanlarında yer almaktadır.

Mukaddime is an international biannual peer-reviewed journal which is published in Spring (May) and in Autumn (November) by Mardin Artuklu University's Institute of Social Sciences. The whole responsibility of opinions expressed in Journal solely belong to their authors. The texts that are published by journal are not allowed to be published partially or entirely without permission. Mukaddime; is located at the ULAKBİM TR Dizin, DOAJ, the ASOS Social Sciences Index, İSAM, İdealOnline, SOBIAD etc. database.

Danışma Kurulu | Advisory Board*

Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ (Harran Üniv.)	Masoud Jaafari Dehaghi (University of Tehran)
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN (İstanbul Üniv.)	Prof. Dr. Julian Rentsch (Johannes Gutenberg Univ.)
Prof. Dr. Ahmet AĞIRAKÇA (Mardin Artuklu Üniv.)	Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniv.)
Prof. Dr. Ahmet KANKAL (Yıldırım Beyazıt Üniv.)	Prof. Dr. Mehmet ÖZDEMİR (Ankara Üniv.)
Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniv.)	Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN (Yıldırım Beyazıt Üniv.)
Prof. Dr. Ali Murat YEL (Marmara Üniv.)	Prof. Dr. Nüket ESEN (Boğaziçi Üniv.)
Prof. Dr. Ayhan BIÇAK (İstanbul Üniv.)	Prof. Dr. Ömer AYTAÇ (Firat Üniv.)
Prof. Dr. Erdoğan BOZ (Eskişehir Osmangazi Üni.)	Prof. Dr. Recep ŞENTÜRK (İbn Haldun Üniv.)
Prof. Dr. Erica C.D. HUNTER (SOAS Univ.)	Prof. Dr. Richard FOLTZ (Concordia Univ.)
Prof. Dr. Feridun M. EMECEN (İstanbul 29 Mayıs Üniv.)	Prof. Dr. Sami ŞENER (Doğuş Üniv.)
Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR (Mardin Artuklu Üniv.)	Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (İstanbul Üniv.)
Prof. Dr. İlhami GÜLER (Ankara Üniv.)	Prof. Dr. Turan KARATAŞ (Karamanoğlu Mehmet Bey Üniv.)
Prof. Dr. İlhan KUTLUER (Marmara Üniv.)	Doç. Dr. İrfan YILDIZ (Dicle Üniv.)
Prof. Dr. İrfan AYCAN (Ankara Üniv.)	Doç. Dr. Oktay ÖZEL (Bilkent Üniv.)
Prof. Dr. Kadir CANATAN (İstanbul Sabahattin Zaim Üniv.)	Doç. Dr. Ömer TÜRKER (Marmara Üniv.)
Prof. Dr. Kayhan DELİBAŞ (Adnan Menderes Üniv.)	Doç. Dr. Salih AKIN (Université de Rouen)
Prof. Dr. Saim SAVAŞ (Uşak Üniv.)	Doç. Dr. Vahap ÖZPOLAT (Mardin Artuklu Üniv.)
Prof. Dr. M. Sait ÖZERVARLI (Yıldız Teknik Üniv.)	Assist. Prof. Mateo Mohammad Farzaneh (Northeastern Illinois Univ.)
Prof. Dr. Mahmut ATAY (Selçuk Üniv.)	

* Ada göre alfabetik sıra | In alphabetical order by name

İçindekiler | Contents

Takdim

VII

Makaleler - Articles

İbrahim Özçoşar

Şehir ve İktidar: Tanzimat Öncesi Osmanlı
Mardin’inde İktidar 1 City and Administration: Administration
in Ottoman Mardin before Tanzimat

Ekrem Akman

19.Yüzyıl Siverek’inde Şehir, Ticaret,
Mekân 23 City, Trade and Location in the 19th
Century Siverek

Dirk Krausmüller

More than the Shadow of a Doubt:
Dream Theory and the Impersonation of
Saints by Angels 45 Bir Şüphenin Gölgesinden Daha Fazlası:
Rüya Teorisi ve Azizlerin Melekler
Tarafından Kişilendirilmesi

Mehmet Alparslan Küçük - Emin Arslan

Ortodoks İkonalarında Bir Ölüm Motifi:
“Meryem Ana’nın Ölümü” 53 A Death Motif in Orthodox Icons:
“The Death of Mother Mary”

Mehmet Aziz Yaşar

Tâcüddîn es-Sübkî’nin Hayatı, İlmî
Şahsiyeti ve Eserleri 77 The Life, Scholarship, Personality and
Works of Tajuddin as Subki

Abdulsattar Elhajhamed

1875 Yılına Kadar Türk Edebiyatında
Endülüs 101 Andalusia in Turkish Literature thru 1875

Adnan Oktay

Kudüs Tasvirleri: Kitâbu Evsâfı
Mesâcidi’ş-Şerîfe ve Tuhfetü’l-Harameyn
Örnekleri 111 The Descriptions of Quds: The Examples
of Kitabu Awsafi Masajid Al-Sharifa and
Tuhfat Al-Haramain

Zülküf Ergün

Taybetiyên Vegêrana Edebiyata Kurdî ya
Sovyetê 133 Sovyet Kürt Edebiyatı Anlatısının
Özellikleri

Ayşe Acar

Mardin Midyat Aktaş Mevkii İnsan
İskeletlerinde Diş ve Çene Patolojileri 151 Teeth And Jaw Pathologies In Human
Skeletons In Aktaş Locality of Mardin/
Midyat

Mehmet Emin Usta - İrfan Arıkan- Yahya Şahin -Mustafa Sami Çetin		
Suriyeli Eğitimcilerin Gözünden Geçici Eğitim Merkezlerinde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi	173	Perspectives of Syrian Educators on Problems Faced During Their Training in Temporary Education Centres
Hasan Köşker		
Ahlat'ın Kültürel Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma	189	A Research on the Tourism Potential of Ahlat
Halil İbrahim Şengün - Nurettin Menteş		
GSM Operatör Markalarının Tüketici Açısından Değerlendirilmesi	209	An Evaluation of Gsm Operator Brands From The Point of Consumers
Kitap Tanıtımı	-	Book Review
Osman Aslanoğlu	229	Terceme-i Tevârîh-i Şeref Hân: Şem'î

Takdim

Mardin Artuklu Üniversitesi, odak alanı olarak sosyal bilimleri seçmiş bir üniversite olup bu seçiminde bölgenin potansiyelini göz önüne almıştır. Dahası bölgenin potansiyelinin Üniversitemizin odak alanının belirlemede etkili olduğunu söylemek daha doğru olacaktır. Zira Mardin ve çevresi kadim bir tarihe sahiptir. Tarih öncesi dönemlerden günümüze kadar sayısız medeniyetlere ev sahipliği yapmış, çok sayıda din, dil ve kültür ve medeniyet beşiği olmuştur. Mardin'in Türkçe, Arapça, Süryanice, Kürtçe gibi farklı dilleri konuşan bir bölge olması, Kadim Nisibis/Nusaybin felsefe ve çeviri okulunun mirasına sahip olması, İslam, Hıristiyanlık, Ezidilik gibi farklı inançlara merkezlik yapmış olması sosyal bilimlerin din, düşünce ve din alanlarındaki çalışmaları için zengin bir potansiyel sağlamaktadır.

Mardin'de bu tarihsel potansiyelin beraberinde getirmiş olduğu tarihi yapılar ve mekânlar, antik kentler, arkeolojik eserler, bu birikimin yansıması olan ve günümüze kadar yansıyan telkâri, ağaç baskı, taş işlemeciliği gibi el sanatları, gerek araştırma alanı oluşturması gerekse de turizme arz edilmesi bakımından olağan üstü bir potansiyel teşkil etmektedir. Mardin ve çevresi farklı inanç ve kültürlerin bir arada yaşama tecrübesinin örnek bir şehri olarak da sosyolojik araştırmalar için vazgeçilmez bir saha özelliğine sahiptir.

Mardin ve çevresinin sahip olduğu bu potansiyel, sosyal bilimlerin tarih, felsefe, arkeoloji, antropoloji, sosyoloji, dil ve kültür alanları, ilahiyat ve din bilimleri, turizm, sosyal sorumluluk çalışmaları vb. gibi alanlar için oldukça zengin bir potansiyeldir. Bu potansiyel Mardin Artuklu Üniversitesinin doğal olarak sosyal bilimler alanına odaklanmasını sağlamış ve Üniversitemize bu zengin birikimi ortaya çıkarma, değerlendirme, anlama, yorumlama ve bilim dünyasına sunma görev ve sorumluluğunu vermiştir. Bu çerçevede yapılan araştırmaların ulusal ve uluslararası platformlara taşınmasında köprü vazifesi gören ve Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde çıkarılan Mukaddime Dergisi Üniversitemizin ihtisaslaşma alanında kayda değer bir görev üstlenmeye devam etmektedir.

Mukaddime Dergisi bu sayısında da bu misyonla sosyal bilimlerin farklı alanlarına dair Türkçe, Kürtçe, İngilizce makalelere yer vermiştir. Bu çerçevede İbrahim Özcoşar'ın “Şehir ve İktidar: Tanzimat Öncesi Osmanlı Mardin’inde İktidar”, Ekrem Akman'ın “19.Yüzyıl Siverek’inde Şehir, Ticaret, Mekân”, Dirk Krausmüller'in, “More Than the Shadow of a Doubt: Dream Theory and The Impersonation of Saints By Angels”, Mehmet Alparslan Küçük ve Emin Arslan'ın, “Ortodoks İkonalarında Bir Ölüm Motifi: “Meryem Ana'nın Ölümü”, Mehmet Aziz Yaşar'ın “Tâcüddîn es-Sübki'nin Hayatı, İlmî Şahsiyeti ve Eserleri”, Abdulsattar Elhajhamed'in “1875 Yılına Kadar Türk Edebiyatında Endülüs”,

Adnan Oktay'ın “Kudüs Tasvirleri: Kitâbu Evsâfı Mesâcidi'ş-Şerîfe ve Tuhfetü'l-Harameyn Örnekleri”, Zülküf Ergün'ün “Taybetiyên Vegêrana Edebiyata Kurdî ya Sovyetê”, Ayşe Acar'ın “Mardin Midyat Aktaş Mevkii İnsan İskeletlerinde Diş ve Çene Patolojileri”, Mehmet Emin Usta, İrfan Arıkan, Yahya Şahin ve Mustafa Sami Çetin'in “Suriyeli Eğitimcilerin Gözünden Geçici Eğitim Merkezlerinde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi”, Hasan Köşker'in “Ahlat'ın Kültürel Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma”, Halil İbrahim Şengün ve Nurettin Menteş'in “Operatör Markalarının Tüketici Açısından Değerlendirilmesi”, adlı makalelerinin yanı sıra Osman Aslanoğlu'nun Terceme-i Tevârih-i Şeref Hân: Şem'î (İnceleme, Metin, Özel İsimler Dizini) adlı eseri tanıtan ve kritik eden yazıları yer almaktadır.

Bu sayının hazırlanmasında, derginin işleriyle birinci dereceden ilgilenen Dr. Öğr. Üyesi Hadra Kübra Erkinay başta olmak üzere Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Yücedağ ve bölüm editörleri ile sekreteryaya ve son okumada emeği geçen tüm görev arkadaşlarıma teşekkür ederim. Her zaman olduğu gibi tüm desteğiyle bizleri teşvik eden Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Ahmet Ağırakça'ya özellikle teşekkür etmek isterim. Mukaddime Dergisinin 9. cilt 1. sayısının ilim dünyasına hayırlı olmasını diler saygılar sunarım.